

ZLATKO ČOBOVIĆ

POLITIKA

ŠTAMPANO IZDANJE I INTERNET

15.04.2016. GODINE

KOMISIJI ZA ŽALBE SAVETA ZA ŠTAMPU

ŽALBA NA TEKST “MEDIJSKI VEŠTAK PODRŽAVA ‘KOPI - PEJST’
NOVINARSTVO”, objavljen 15.04.2016.godine

PODNOŠILAC ŽALBE: ZLATKO ČOBOVIĆ, NOVINAR UREDNIK

LINK NA TEKST: <http://www.politika.rs/sr/clanak/353147/Medijski-vestak-podrzava-kopi-pejst-novinarstvo>

Molim Komisiju za Žalbe da moju žalbu uvrsti u dnevni red prve naredne sednice Komisije, da je razmotri i oceni da li je prekršen Kodeks novinara Srbije tekstem “Medijski veštak podržava ‘kopi - pejst’ novinarstvo”, autorke Višnje Arandelović, objavljenom u dnevnom listu Politika, čija je glavna i odgovorna urednica Ljiljana Smajlović, kao i na sajtu Politike.

Po mojoj oceni Kodeks novinara Srbije drastično je prekršen u tri poslednja pasusa teksta kao i u naslovu teksta.

Delovi teksta autorke Višnje Arandelović , kojima je prekršen Kodeks novinara Srbije, glase:

NASLOV: “Medijski veštak podržava ‘kopi - pejst’ novinarstvo”

TEKST: „Pre godinu dana naš list se obratio Savetu za štampu jer je 'Blic' posetiocima sajta predstavio kao svoje tekstove čiji su autori zapravo novinari „Politike”. Zbog toga, ali i zato što ti tekstovi po formi nisu pripadali dnevnim informacijama, već su izrazito autorski i analitički, članovi Saveta glasali su da je novinarski kodeks prekršen.

Međutim, ishod glasanja i rasprave na poslednjoj sednici ostavio je utisak da su članovi Saveta promenili stav o plagiranju. „Kurir” nije kažnjen zbog preuzimanja podataka sa portala „Pištaljka” o naglom bogaćenju Dejana Matića, nekadašnjeg šofera premijera Aleksandra Vučića, a potom predsednika SO Zemun. Iako je „Pištaljka” tekst objavili u martu 2015, „Kurir” ih je tek nedavno objavio, prećutkujući izvor. Novinari istraživači „Pištaljke” mesecima su otkrivali ekskluzivne podatke koje je ovaj tabloid lažno predstavio kao rezultate svog rada. Ne samo da nisu kažnjeni, već je novinarka „Vremena” Tamara Skroza priznala: „Nemam ja tu problem sa plagiranjem”.

Isto je razmišljao i Zlatko Čobović, inače sudski veštak za autorska prava. Jedini u oblasti medija“.

1.

PREKRŠENO JE Poglavlje 1, tačka 1 Kodeksa Novinara Srbije (Istinitost izveštavanja) koja glasi: “Obaveza novinara je da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standard novinarske profesije”.

PREKRŠENO JE Poglavlje 5 tačka 3 (Novinarska pažnja) , koja glasi: ”Prećutkivanje činjenica koje mogu bitno da utiču na stav javnosti o nekom događaju, jednako je njihovom namernom iskrivljavanju ili iznošenju laži”.

Autorka spornog teksta NIJE tačno, objektivno, potpuno izvestila o događajima od interesa za javnost, NITI JE POŠTOVALA pravo javnosti da sazna istinu držeći se osnovnih standarda novinarske profesije.

Autorka navodi: „Pre godinu dana naš list se obratio Savetu za štampu jer je 'Blic' posetiocima sajta predstavio kao svoje tekstove čiji su autori zapravo novinari „Politike”. Zbog toga, ali i zato što ti tekstovi po formi nisu pripadali dnevnim informacijama, već su izrazito autorski i analitički, članovi Saveta glasali su da je novinarski kodeks prekršen”.

Da je htela, autorka je mogla na sajtu Saveta za štampu lako da pronade zapisnike sa sednica Komisije za žalbe, pa je mogla, da je htela, u zapisniku od 28.05.2015. godine (41. Sednica Komisije za žalbe), pod tačkom dnevnog reda broj 3, da vidi o čemu je bilo reči, ko se i kako izjasnio, kavi su bili stavovi članova Komisije, pa među njima i moj, i kakav je bio ishod glasanja.

Ona, međutim, to nije pročitala , kao što nije pročitala, niti je koristila išta od materijala koji se odnose na 51.sednicu Komisije za žalbe, od 31.03.2016. godine, o kojoj je u spornom tekstu u Politici izvestila javnost. A imala je , ne samo žalbu Pištaljke i odgovor Kurira na žalbu, već i zapisnik i snimak sednice i odluku u konkretnom slučaju.

Autorka je napravila je paralelu, poistovetivši dva slučaja koji nisu identični.

Tada, 28.05.2015. godine, od četiri teksta radi kojih je Politika podnela žalbu protiv Blica, Komisija za žalbe je za tri donela odluku da Blic prekršio Kodeks novinara Srbije . Za jedan tekst odluka nije doneta jer nije usaglašena - nije bilo potrebnog broja glasova ni „protiv“ ni „za“, jer je “za” odluku da je prekršen Kodeks glasalo 4, a “protiv” - 6 članova Komisije.

Ovakvo preglasavanje i neusklađivanje odluke oko jednog od četiri teksta, autorki, međutim, ne “ostavlja utisak da su članovi Komisije promenili stav o plagiranju”, kao što joj ostavlja utisak kada zbog istog takvog preglasavanja nije usklađena odluka u slučaju Pištaljke protiv Kurira.

Ovu činjenicu (o jednom tekstu za koji nije bilo odluke) autorka u spornom tekstu ne pominje već piše uopšteno, ali tako da čitaocu sugerise da je Blic prekršio Kodeks novinara Srbije kod sva četiri teksta, ŠTO JE NEISTINITO.

Piše, dakle, NETAČNO, NEOBJEKTIVNO I NEPOTPUNO.

Da stvar bude gora, toj sednici Komisije za žalbe, 28.05.2015. godine,, prisustvovala je, kao članica Komisije i Ljiljana Smajlović, glavna urednica Politike, koja je bila izuzeta iz rasprave i odlučivanja, ali je znala, i zna, kakva je odluka tada doneta.

Kao glavna urednica, i živi, nezaštićeni svedok, Lj.Smajlović je, ako autorka već nije htela da pogleda dokumentaciju Komisije za žalbe, na sajtu Saveta za štampu, nije umela, ili je ne smatra validnom, morala profesionalno, da pomogne autorki teksta pod naslovom “Medijski veštak podržava ‘kopi - pejst’ novinarstvo”, da u delu, u kojem piše o maju 2015. godine, njeno štivo bude ISTINITO, TAČNO, OBJEKTIVNO I POTPUNO. Nažalost, to nije učinila.

Pišući, izveštavajući o 51. sednici Komisije za žalbe, iz marta 2016. godine (ovaj, sporni deo njenog teksta, rubrike, koji nije komentar , niti analiza) autorka dajući

sažetak izveštaja sa sednice Komisije za žalbe, NIJE JAVNOST IZVESTILA TAČNO, OBJEKTIVNO I POTPUNO, poštujući pravo javnosti da sazna istinu, držeći se osnovnih pravila profesije.

Ona navodi kako je “ishod glasanja i rasprave na poslednjoj sednici ostavio je utisak da su članovi Saveta promenili stav o plagiranju“.

Ona, vodeći se utiskom svog novinarskog nerva, a koji je diktiran zadatom tezom koju, očito, prema njenom tekstu, nije potrebno dokazivati jer je apriori tačna (da je Kurir plagirao tekst objavljen na portalu Pištaljka), i nepodložna drugačijim (makar i obrazloženim) mišljenjima i ocenama, NE NAVODI ONO ŠTO JE TAČNO, OBJEKTIVNO I POTPUNO, A TO JE:

1. Da nije reč o Savetu za štampu , već o Komisiji za žalbe Saveta za štampu (utekstu piše „naš list se obratio Savetu za štampu“, a obratio se Komisiji za žalbe, i „...utisak da su članovi Saveta promenili stav o plagiranju, a reč je o članovima Komisije za štampu, koji, uzgred, nisu promenili stav).

2. Da je na sednici Komisije za žalbe bilo 10 članova, od kojih je dvoje bilo izuzeto iz rasprave i odlučivanja.

3. Da je od 8 članova Komisije, 6 bilo za to da nema prekršaja Kodeksa, a 2 da je prekršen Kodeks.

4. Da odluka nije doneta, dakle nije u konkretnom slučaju Komisija za žalbe zauzela stav da li je bilo plagiranja ili nije (jer je za odluku potrebno 8 glasova).

5. Da u odluci, pored ostalog, piše jasno : „Većina članova Komisije ocenila je da prekršaja Kodeksa nije bilo, jer je Kurir, odmah posle reagovanja Pištaljke, objavio da je taj portal ranije istraživao istu temu, a urednici su se izvinili uredniku portala. Po njihovom mišljenju, u ovom slučaju nije reč ni o doslovnom prepisivanju teksta, već je preuzeta tema kojom se Pištaljka bavila. Ista tema obrađena je na nešto drugačiji način, tačnije upotrebljeni su i podaci do kojih je došla Pištaljka, ali su pozvani i drugi sagovornici...“.

Iz spornog teksta nije jasno, a moralo bi da bude, a čitaocu se NE SAOPŠTAVA TAČNO, OBJEKTIVNO I POTPUNO kakva je odluka bila, zašto Komisija, a ne Savet za štampu, nije uspela da usaglasi odluku, koliko je članova bilo „protiv“, a

koliko „za“ odluku o kršenju Kodeksa., kakvo je obrazloženje onih 6 članova, ne samo 2 koja su pomenuta u tekstu, koji su se izjasnili da Kodeks u ovom slučaju nije prekršen.

UMESTO ISTINE, autorka sugerise čitaocu da je Kurir plagirao tekst, da zbog toga nije kažnjen, a trebalo je da bude, da su „članovi Saveta promenili stav o plagiranju“, da su za odluku da Kodeks novinara Srbije u konkretnom slučaju nije prekršen bili samo dvoje članova Komisije za žalbe, koji su imenovani u tekstu.

2.

PREKRŠENO JE Poglavlje 1 tačka 2(istinitost izveštavanja) koja glasi: “Pravo je medija da imaju različite uređivačke koncepte, ali je obaveza novinara i urednika dap rave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja”.

Autorka je u spornom tekstu napisala ”...već je novinarka Vremena Tamara Skrozza priznala: 'Nemam ja tu problem sa plagiranjem'.Isto je razmišljao i Zlatko Čobović, inače sudski veštak za autorska prava. Jedini u oblasti medija“.

Nemoćna da zauzda svoje parapsihološke ambicije i/li skolonosti, autorka spornog teksta, a kako bi obradila zadatu tezu, ne samo što zna kako ja razmišljam, i o čemu sam u tom trenutku mislio, nego moje misli sažima u jednu pisanu reč: „isto“. A to „isto“ je, valjda, prethodni citat članice Komisije za žalbe („Nemam ja tu problem sa plagiranjem“, što, uzgred, ona jeste izgovorila, ali u potpuno drugačijem kontekstu, ni približno zadatoj tezi autorke teksta u Politici, da su „članovi Saveta promenili stav o plagiranju“).

Autorka spornog teksta mogla je, ali očito nije htela, uvek kad joj čitanje misli ne polazi za rukom, a lenja je da pretura po beležnici (jer je prisustvovala javnoj sednici Komisije za žalbe i, pretpostavljam, nešto i zapisivala od onog što je čula) da posegne za nečim što je javno, svima dostupno, besplatno, a - istinito.

To je zapisnik sa 51. Sednice Komisije za žalbe. E tu je zapisano šta sam ja, pod tačkom 5 dnevnog reda, rekao: „Zlatko Čobović je ocenio da prekršaja Kodeksa nema, da je stvar uređivačke politike kada će i kako nešto objaviti. Urednik 'Pištaljke' je zatražio izvinjenje, a 'Kurir', istina nije objavio izvinjenje, ali je sutra objavio da je 'Pištaljka' ranije istraživala taj slučaj“.

Nisam rekao da „nemam problem sa plagiranjem“!

Nisam rekao da „podržavam plagiranje“!
Nisam upotrebio reči „kopi pejst novinarstvo“!
Nisam rekao da „podržavam 'kopi pejst' novinarstvo“!

Ipak, autorka spornog teksta, ničim izazvana, osim jedino isprovocirana zadatom tezom, izvlači moju nepostojeću misao („isto“), dodajući joj nešto što , ne da nisam pomislio, nego nikada nisam upotrebio, niti koristim („kopi pejst novinarstvo“), pa sve to, pojačava jući do daske jednim glagolom („podržava“), kreira u fascinantno neistinit naslov: „Medijski veštak podržava ‘kopi - pejst’ novinarstvo“!

Nigde u tekstu nije napisla, nije objasnila, čitalac iz njenog teksta ne može da vidi kako je došla do takvog zaključka navedenog u naslovu, kako ga je smislila, ako ga je ona smislila, a ne njeni urednici, ali za koji svakako ona, kao autorka teksta, snosi odgovornost, osim, jasno je, neuspešnim, bezobraznim, i jasno je - nemogućim pokušajem čitanja mojih misli.

U svakoj laži ima trunka istine. To je, u ovom slučaju, činjenica da sam, osim što se već tačno 40 godina bavim novinarstvom, poslednjih 6 godina i sudski veštak za autorsko pravo, registrovan u Ministarstvu pravde Srbije.

Možda je baš ta trunka istine bila iskra koja je upalila veliki plamen lažnog, neistinitog , netačnog, skandaloznog naslova, koji predstavlja podao, sraman napad na moj profesionalni integritet, lični kredibilitet, i ugled, i koji mi je naneo veliku štetu. I ne samo meni, već i nekim članovima moje uže porodice, saradnicima i poslovnim partnerima.

Dakle, Kodeks novinara Srbije Poglavlje 1 tačka 2 (Istinitost izveštavanja) prekršena je JER SU KAO ČINJENICE PREDSTAVLJENE PRETPOSTAVKE I NAGAĐANJA, proizvod čitanja misli, umesto zapisnika i snimka sa 51. sednice Komisije za žalbe, obogaćene velikom neistinom da (kao diplomirani pravnik, dugogodišnji novinar i urednik, kolumnista, dopisnik dva strana dnevna lista, autor tri knjige, sudski veštak za autorsko pravo registrovan u Ministarstvu pravde Srbije, član Komisije za žalbe Saveta za štampu), “podržavam ‘kopi pejst’ novinarstvo”. Odnosno plagijat! Odnosno kriminal!

3.

PREKRŠENO JE Poglavlje 1 tačka 4 koja glasi: “Novinar je dužan, kada je to neophodno, da konsultuje što više izvora i da im omogući da iznesu svoj stav”.

Autorka je u spornom tekstu kao sagovornike pozvala, razgovarala s njima i citirala Nina Brajovića i Đorđa Vukadinovića. Nije pozvala druge dve osobe kojih se tekst direktno tiče - Tamaru Skrozza i Zlatka Čobovića. U mom slučaju, od kršenja Kodeksa, je ne oslobađa to što je nepozivanje neuspešno nastojala da kompenzira nemogućim pokušajem čitanja mojih misli. Novinar, a autorka je, valjda novinarka, dužan je DA KONSULTUJE više izvora i DA IM OMOGUĆI DA IZNESU SVOJ STAV, ne da izvorima čita misli itakve rezultate svoje parapsihološke delatnosti u pokušaju izvlači kao stavove, reči i formuliše ih u neistinite naslove.

NAPOMENA

Sporni tekst, a posebno naslov, nisu plod slučajne greške, neznanja, nepreciznosti, nesposobnosti ili neobaveštenosti.

Da jesu, takva slučajna greška, možda bi mogla, eventualno, da bude, delimično, amortizovana, upućivanjem pa objavljivanjem demantija, a potom i uljudnim javnim izvinjenjem Politike na istom mestu u listu i na sajtu na kojem je inicijalni tekst objavljen.

Reč je, međutim, o namernom, tendencioznom, zlonamernom neistinitom prikazu, o namernoj uvredi, diskreditaciji i nanošenju štete, posebno naslovom teksta, što demanti ne može da ispravi, a zbog čega će autorka teksta i Politika snositi odgovornost.

Zbog takvog svog uverenja nisam, niti ću napisati bilo kakav odgovor, niti demanti listu Politika na neistiniti tekst, a posebno naslov, koji je, ponavljam, meni, i ne samo meni, naneo veliku štetu.

Uz to, nije profesionalno novinarstvo, i u skladu sa Kodeksom novinara Srbije, recept po kojem se neko najpre bestidno uvredi skandaloznim, neistinitim naslovom, nanese mu se i profesionalna i lična šteta, pa mu onaj koji ga je tako primitivno napao stavi na raspolaganje mogućnost da demantuje ili odgovori, a sve da bi se potom, na toj osnovi, razvila nova rasprava, pisani novi tekstovi, pozivani “analitičari” i “teoretičari” da učestvuju u novoj javnoj, a prljavoj ujdurmi.

Odgovor ili demanti je mogućnost i pravo, ali nije i obaveza, niti je uslov da bi se odlučivalo kršenju Kodeksa novinara Srbije.

Neodgovaranje, ili to što demanti ne želim da pošaljem, ne može pred Komisijom za žalbe da isključi raspravu i ocenu da li je Kodeks novinara Srbije prekršen tekstem “Medijski veštak podržava ‘kopi - pejst’ novinarstvo”.

Kao što izostanak odgovora i demantija NE MOŽE biti argument da Kodeks novinara Srbije u ovom slučaju nije prekršen, samo zato što onaj na koga se tekst odnosi, ko se u tekstu pominje, ko je grubo i neargumentovano napadnut na najprimitivniji način, nije odgovorio ili demantovao.

Uostalom, svako ko se imalo bavi novinarstvom, zna kakve su snaga i efekat demantija u Srbiji.